

stamhus eller familiefideikommisgods efter gældende ret kan oprettes for fremtiden. Efter arvelovens § 68 kan ejendele ikke tillægges flere ved testators død ufødte personer efter hinanden. Det fremgår af forarbejderne til grundlovens § 84 og arvelovens § 68, at det ikke har været hensigten med disse bestemmelser at hindre oprettelsen af familiefonde. Ved familiefideikommissioner har de indsatte successorer et retskrav på at nyde godt af formuen, mens de begunstigede ved familiefonde alene har adgang til at få del i formuens afkast, såfremt fondens bestyrelse skønner, at familiemedlemmerne opfylder betingelserne i vedtægten for at få tildelt et legat. I § 7 i betænkningens lovudkast er det foreslået, at forbudet i grundloven og arveloven mod oprettelse af familiefideikommissioner også bør gælde for oprettelse af nye familiefonde. Det foreslås, at adgangen til at oprette familiefonde begrænses således, at familiens ene- eller fortrinsret højst kan opretholdes for familiemedlemmer, der lever på stiftelsestidspunktet, og for én i forhold til disse ufødt generation. Det svarer i princippet til det gældende forbud mod familiefideikommissioner. Et flertal i fondsudvalget fandt, at de hensyn, som ligger bag forbudet mod oprettelse af familiefideikommissioner, i realiteten i væsentligt samme omfang gør sig gældende ved familiefonde. Et mindretal fandt ikke, at der er anledning til at ændre den gældende retstilstand, idet det henviste til, at der her i landet er en lang tradition for oprettelse af familielegater. Et andet mindretal fandt, at adgangen til at oprette familiefonde helt bør ophæves. Der henvises til betænkningen side 51-54.

Det er justitsministeriets opfattelse, at der bør udvises stor tilbageholdenhed med at gribe ind over for en ordning, der er lang tradition for her i landet, og som ikke har givet anledning til særlige problemer. Hertil kommer, at et forbud vil kunne have negativ virkning, idet oprettelse af en familiefond kan være den mest hensigtsmæssige løsning på de problemer, som et generationsskifte rejser for en erhvervsvirksomhed. Ved at oprette en fond undgås, at virksomheden opdeles til skade for virksomhedens overlevelsesmuligheder. Det må endvidere ud fra samfundsmæssige synspunkter anses for uheldigt, såfremt oprettelse af fonde med blandede familie- og almennyttige formål forhindres. Det må således tages i betragtning, at oprettelsen af en fond kan være forbundet med arveafkald fra stifterens arvinger. I forbindelse med dette arveafkald vil det ofte være afgørende for stifteren og rimeligt i forhold til de pågældende arvinger, at stifterens familie fortsat har mulighed for at få

andel i fondens afkast. Endelig kan der være grund til at pege på, at gennemførelsen af dette lovforslag vil medføre et vist offentligt indseende med disse fonde, ligesom det kan sikres, at uddelte fondsmidler kommer til beskatning.

c. I kapitel 5 om kapital havde fondsudvalget foreslået, at fonde, der oprettes efter lovens ikrafttræden, skal have en kapital på mindst 200.000 kr., men således at der dels blev givet fondsmyndigheden adgang til ud fra en konkret vurdering at undtage fra denne grænse, og dels at justitsministeren blev bemyndiget til at dispensere fra mindstegrænsen for visse grupper af fonde, jfr. fondslovudkastets § 8.

Justitsministeriet er enig med fondsudvalget i, at man for fremtiden bør søge at undgå, at der oprettes fonde, der allerede fra stiftelsen er eller om kort tid vil blive ude af stand til at varetage deres formål på en rimelig måde. Det foreslås således, at nye fonde med en egenkapital på under 200.000 kr. kun kan oprettes, såfremt vedkommende fondsmyndighed finder, at midlerne står i rimeligt forhold til formålet. Der henvises til lovforslagets § 7.

Med hensyn til overdragelse og pantsætning af fondens aktiver foreslås i lovforslagets § 8, at bestyrelsen på egen hånd kan foretage disse dispositioner, såfremt det sker inden for visse rammer, der fastsættes af justitsministeren. I fondsbetænkningen har udvalget foreslået, at der for så vidt angår overdragelse og pantsætning altid skal indhentes tilladelse fra fondsmyndigheden.

d. I kapitel 6 om ledelse foreslås, at ændringer i ledelsen skal meddeles fondsregistret, og at fondsmyndigheden under nærmere angivne betingelser kan afsætte bestyrelsesmedlemmer. Dette er i overensstemmelse med udvalgets forslag. Justitsministeriet har dog i forhold til fondsbetænkningen ikke ment, at der er behov for at stille krav om, at der skal indhentes dispensation fra fondsmyndigheden, såfremt bestyrelsen skal bestå af en juridisk person eller kollektiv enhed, eller skal bestå af mindre end tre medlemmer. Der henvises til lovforslagets § 10.

Justitsministeriet har endvidere ikke ment, at det er nødvendigt at medtage § 14 i fondsbetænkningens lovudkast, hvori der var foreslået en særlig begrænsning af bestyrelsens sammensætning, idet stifteren og dennes familie ikke skulle kunne udgøre bestyrelsens flertal. Et flertal foreslog således i udkastets § 14, stk. 1, at stifteren, dennes ægtefælle eller faste samlever eller personer, der er knyttet til de nævnte personer ved slægts- eller svogerskab i ret op- eller nedstigende linie eller sidelinien så nært som søskende, ikke uden fondsmyndighedens